

Samenwerkingsovereenkomst

Tussen

Paddepoel Energiek, Groningen Woont SLIM, Grunneger Power, Gemeente Groningen, Enexis, Enpuls, Provincie Groningen, Gasunie en WarmteStad

Betreffende het verduurzamen van Paddepoel-Noord.

PARTIJEN:

Gemeente Groningen, gevestigd aan de Grote Markt 1 te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de wethouder de heer M.T. Gijsbertsen, hierna te noemen: "gemeente Groningen".

En

Enexis B.V., gevestigd aan de Magistratenlaan 116 te 's-Hertogenbosch, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar Lid Raad van Bestuur, ENEXIS BV de [REDACTED], hierna te noemen: "Enexis",

En

Enpuls B.V., gevestigd aan de Magistratenlaan 116 te 's-Hertogenbosch, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur Enpuls de [REDACTED], hierna te noemen: "Enpuls".

En

Groningen Woont SLIM, gevestigd aan de Sontweg 15a te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur de [REDACTED], hierna te noemen: "Groningen Woont SLIM".

En

NV Nederlandse Gasunie, gevestigd aan de Concourslaan 17 te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar manager energietransitie [REDACTED], hierna te noemen: "Gasunie".

En

WarmteStad BV, gevestigd aan de Griffeweg 99 te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur, de heer [REDACTED], hierna te noemen: "WarmteStad Groningen".

En

Energiecoöperatie Grunneger Power, gevestigd aan de Oude Boteringestraat 68 te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar voorzitter de heer [REDACTED] hierna te noemen: "Grunneger Power".

En

Stichting Paddepoel Energiek, gevestigd aan de Spicastraat 84 te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar bestuurslid [REDACTED], hierna te noemen: "Paddepoel Energiek".

En

Provincie Groningen, gevestigd aan de Martinikerkhof 12 te Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar gedeputeerde mevrouw N. Homan, hierna te noemen: "Provincie Groningen".

Hierna gezamenlijk te noemen: de "Partijen".

OVERWEGENDE DAT:

- a. Alle Partijen de ambitie hebben om de energietransitie te versnellen, ieder vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheid
- b. In Paddepoel-Noord samen met de Stichting Paddepoel Energiek en tal van andere partijen onderzocht is wat nodig is om in 2035 energieneutraal te worden
- c. Een belangrijke conclusie uit het onder b. bedoelde onderzoek is dat op wijkniveau meer samenwerking tussen de partijen noodzakelijk is om de energietransitie te versnellen, waarbij elke partij haar eigen specifieke rol en verantwoordelijkheid heeft.
- d. Belangrijk aandachtspunt hierbij is het (verkrijgen van) draagvlak in de wijk; cruciale rol daarin speelt de Stichting Paddepoel Energiek; daar waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van de initiatieven uit de wijk (via Stichting Paddepoel Energiek)
- e. Op basis van de resultaten van het onderzoek, een speerpuntenprogramma Paddepoel-Noord 2018 gemaakt is, waarin voor 2018 de belangrijkste acties zijn opgenomen, met daarbij een beschrijving van ieders rol. Een overzicht van dit programma is opgenomen in bijlage 1.
- f. Alle Partijen de noodzaak onderschrijven om op wijkniveau samen te werken, waarbij de aanpak in Paddepoel-Noord als voorbeeld kan dienen voor de andere buurten en wijken in Groningen (maar uiteraard ook in andere gemeenten in Nederland)
- g. De aanpak in Paddepoel-Noord kan dienen als input voor de verdere ontwikkeling van de energie-omgevingsplannen die de gemeente Groningen de komende jaren voor alle wijken in de stad Groningen zal opstellen
- h. Partijen ten behoeve van de uitvoering van het speerpuntenprogramma afspraken met elkaar willen vastleggen door middel van deze samenwerkingsovereenkomst, hierna te noemen: **"Samenwerkingsovereenkomst"**.

Doel van deze samenwerkingsovereenkomst

- a. Het versnellen van de energietransitie op wijkniveau door betere samenwerking tussen Partijen, specifiek gericht op Paddepoel Noord.
- b. Deze samenwerking inhoud te geven door de volgende acht concrete speerpunten voor 2018 te gaan uitvoeren, zoals nader in de Samenwerkingsovereenkomst omschreven:
 1. Meer bewoners kiezen voor energiemaatregelen door optimaliseren samenwerking Paddepoel Energiek, Groningen Woont SLIM en Grunneger Power
 2. Meer inzicht in draagvlak bij de bewoners voor het nemen van energiemaatregelen bij de bewoners van Paddepoel Noord (meten en monitoren)
 3. Uitvoeren haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden om grondgebonden woningen aan te sluiten op het Warmtenet
 4. Opstarten uitrol (hybride) warmtepompen in Paddepoel-Noord
 5. Uitvoeren pilot ten behoeve van het realiseren van lokale financiering energiemaatregelen
 6. Realiseren 3 kleine wijkwindmolens
 7. Onderzoek Slim netwerk 2035
 8. Gezamenlijk opstellen Roadmap Energieneutraal Paddepoel-Noord 2019-2035

VERKLAREN TE ZIJN OVERGEKOMEN DAT:

1. Speerpunt 1:

Meer bewoners kiezen voor energiemaatregelen door optimaliseren samenwerking

- a. Doelstellingen:
 - 50 huishoudens kiezen voor minimaal 100 maatregelen via Paddepoel Energiek¹
 - Project zonnepanelen Spicaflat: 50 deelnemers (loopt door in 2019), samenwerking Paddepoel Energiek met huurdersvereniging en Nijestee
 - Project zonnepanelen Planetenflats: 50 deelnemers (loopt door in 2019), samenwerking Paddepoel Energiek met VvE Planetenflat, huurderscomité Planetenflat en MVGM
 - Wijkwindmolenproject Paddepoel Energiek: 60 à 75 deelnemers (molenaars), zie ook speerpunt 6
 - 20 huishoudens kiezen voor maatregelen rechtstreeks via Groningen Woont SLIM (dit gaat bijvoorbeeld via het digitale verkooppunt van Groningen Woont SLIM)
- b. Samenwerking Paddepoel Energiek, Groningen Woont SLIM en Grunneger Power:
 - Afstemmen duurzaamheidspakketten en 'verkoopproces', ieder vanuit haar eigen expertise en aanpak;
 - Voortzetten communicatie & voorlichting, wijkcampagnes, wekelijks energiespreekuur, energiecoaching aan huis, website & facebook, feesten
 - In 2018 worden 4 bewoners van Paddepoel wijk-ambassadeur energie (woningen waar al diverse maatregelen zijn genomen, waar andere mensen kunnen komen kijken)
 - Onderzoek haalbaarheid Demohuis (initiatief Paddepoel Energiek)

2. Speerpunt 2:

Meer inzicht in draagvlak bij de bewoners voor het nemen van energiemaatregelen

- a. De gemeente is initiatiefnemer voor onderzoek naar draagvlak: meten en monitoren, in samenwerking met Paddepoel Energiek en de andere partijen.
- b. Het onderzoek richt zich zowel op koop- als huurwoningen
- c. Uitvoering gebeurt door of in samenwerking met de RUG of Hanze (bijv. Noorderruimte, Sameen) en/ of het Broezteam (straatwerving) van Grunneger Power.

3. Speerpunt 3:

Haalbaarheidsonderzoek buurtwarmteproject:

Collectief aansluiten grondgebonden woningen op het Warmtenet

- a. Doel: gezamenlijk onderzoek of het haalbaar is om een collectief van grondgebonden woningen (rijtjeswoningen, 2-onder-1 kap, vrijstaand) aan te sluiten op het Warmtenet²
- b. De afgelopen jaren hebben diverse bewoners aangegeven belangstelling te hebben. In 2018 wordt onderzoek uitgevoerd naar hoeveel bewoners daadwerkelijk geïnteresseerd zijn (dit maakt onderdeel uit van speerpunt 2); doelstelling: 50 belangstellenden
- c. Paddepoel Energiek onderzoekt, in samenwerking met WarmteStad, Grunneger Power, Enpuls en RUG/Hanze haalbaarheid buurtwarmteproject: Business case, organisatievorm, etc
- d. WarmteStad maakt een aanbod voor het aansluiten van een bewonerscollectief
 - Aanvullend daarop wordt samen met de andere partijen een totaalpakket ontwikkeld: aansluiting Warmtenet, isolatie, zonnepanelen
- e. De gemeente is opdrachtgever van een haalbaarheidsonderzoek naar de opslag van warmte, gekoppeld aan het Warmtenet; uit te voeren door de Hanze en/of door het in Groningen te vestigen warmte-expertisecentrum in oprichting (momenteel loopt er al een afstudeeronderzoek vanuit de Hanzehogeschool/Kenniscentrum Noorderruimte) Enpuls kan hierbij een ondersteunende rol vervullen.

¹ Paddepoel Energiek is een aantal jaar geleden gestart in Paddepoel Noord, maar richt zich met haar ambities inmiddels op heel Paddepoel

² In 2017 is WarmteStad gestart met de aanleg van het warmtenet. Met een aantal gebouweigenaren in Paddepoel-Noord is al een overeenkomst gesloten om deze gebouwen op het warmtenet aan te sluiten. Dit betreft alleen hoogbouw, en geen grondgebonden woningen.

4. **Speerpunt 4:**

Uitrol (hybride) warmtepomp

- a. Doel: in 2018 wordt in Paddepoel-Noord bij 20 woningen een warmtepomp geïnstalleerd (gezamenlijke opgave van Groningen Woont Slim, Grunneger Power en Paddepoel Energiek)
- b. Groningen Woont SLIM en Grunneger Power zijn in 2017 gestart met een aanbod voor een (hybride) warmtepomp. In 2018 wordt dit aanbod, incl. voorlichting/communicatie verder geoptimaliseerd. Beiden werken daarin samen met Paddepoel Energiek en Enpuls om te komen tot een schaalbaar concept en draagvlak in de buurt.
- c. Inzet is dat bij minimaal één van de wijkambassadeurs een hybride warmtepomp is geïnstalleerd
- d. Gasunie faciliteert uitrol (hybride) warmtepompen; dit gebeurt via Groningen Woont SLIM: inbreng kennis en expertise, en financiële ondersteuning, op basis van de overeenkomst tussen Gasunie en Groningen Woont SLIM d.d. 20 juli 2017.
- e. Grunneger Power: inzetten onafhankelijke praktijkresultaten van project om bewoners goed voor te kunnen lichten (050-Hybride).
- f. Enexis onderzoekt de impact op het netwerk

5. **Speerpunt 5:**

Pilot lokale financiering

- a. Doel: door lokale financiering wordt het voor meer bewoners financieel mogelijk om te kiezen voor energiemaatregelen (bijvoorbeeld voor bewoners die niet zelf de mogelijkheid hebben om te investeren c.q. een lening af te sluiten)
- b. Paddepoel Energiek ontwikkelt starterspakket energiemaatregelen, samen met Rabobank en lokale makelaars, en doet onderzoek naar haalbaarheid financiering via VvE's, energie-abonnement, etc. (afstudeeronderzoek Vastgoed en makelaardij)
- c. Gemeente neemt het initiatief voor een pilot lokale financiering in Paddepoel Noord, in samenwerking met Paddepoel Energiek, Groningen Woont Slim, provincie Groningen~, Enpuls en Gasunie; voorkeur gaat uit naar gebouwgebonden financiering (hiervoor wordt een gezamenlijke lobby richting het Rijk gevoerd)
- d. Gemeente en provincie onderzoeken de mogelijkheden voor een pilotproject energiearmoede in Paddepoel-Noord

6. **Speerpunt 6:**

Realisatie pilot 3 wijkwindmolens

- a. Doel: het realiseren van 3 kleine windmolens in de directe omgeving van Paddepoel Noord, waarbij de opgewekte groene stroom via de postcoderegeling door de bewoners van Paddepoel kan worden 'afgenomen'
Doelstelling: minimaal 60 à 75 deelnemers
- b. Paddepoel Energiek is initiatiefnemer, en wordt daarbij ondersteund door Grunneger Power en de provincie Groningen
Randvoorwaarde is dat de realisatie van de windmolens moet passen binnen de kaders van het provinciale omgevingsbeleid.
- c. Activiteiten 2017/2018:
 - Voorbereiding realisatie, vergunningstraject en financiering
 - Oprichten opwekcoöperatie, i.s.m. Grunneger Power
 - Communicatie/werving bewoners om mee te doen (afname van elektriciteit)
 - De provincie Groningen en de gemeente financieren Paddepoel Energiek middels een subsidie voor het voorbereiden en realiseren van dit pilotproject.
 - De provincie Groningen onderzoekt in hoeverre het Revolverend Fonds Groningen ingezet kan worden voor de financiering
- d. Planning: doelstelling start realisatie 2e helft 2018

7. Speerpunt 7:

Slim netwerk

- a. Doel: het ontwikkelen van een slim, toekomstbestendig energienetwerk dat de energietransitie richting Energieneutraal 2035 faciliteert
- b. Enexis is bereid tot het nemen van investeringen die ontwikkeling van duurzame en de energietransitie kunnen versnellen, passend binnen wet- en regelgeving.
Enpuls onderzoekt waar mogelijk en noodzakelijk de inzet van instrumenten ter bevordering van het slim uitwisselen van duurzaam opgewekte elektriciteit en het slim gebruik van opslagmogelijkheden. Bijvoorbeeld:
 - onderling leveren duurzame energie (Block Chain)
 - inzet slimme laadpalen en elektrische auto's als buffer
 - Innovatie buurtaccu's
- c. Specifiek gericht op Paddepoel Noord zal Enpuls hierbij samenwerken met Paddepoel Energiek, Grunneger Power, de provincie Groningen en de gemeente.

8. Speerpunt 8

Gezamenlijk opstellen Roadmap Energieneutraal Paddepoel-Noord 2019-2035

- a. Doel: Gezamenlijk het traject in beeld brengen naar Energieneutraal 2035
 - Basis is het in 2016/2017 uitgevoerde onderzoek naar Energieneutraal 2035; hierin hebben we een verkenning uitgevoerd van de situatie in 2035 (wat is de opgave, welke energiescenario's, technische en financiële consequenties).
 - Logisch volgende stap is het in beeld brengen van het traject tussen 2019 en 2035: uit welke stappen bestaat dat traject? Hoe ziet het meest effectieve en succesvolle transitie pad eruit? Wat zijn de consequenties? Hoe betrekken we de bewoners?
- b. Het resultaat (de Roadmap Energieneutraal) moet input zijn voor het later op te stellen energie-omgevingsplan
- c. Enpuls is initiatiefnemer voor het opstellen van de Roadmap;
 - eerste stap is het opstellen van een projectplan, incl. organisatie, planning, etc.

ORGANISATIE EN OVERLEG

- a. Uitgangspunt is korte lijnen en bilateraal overleg waar nodig;
- b. Elke partij is uitsluitend zelf verantwoordelijk voor zijn eigen bijdrage aan de samenwerking en zal de rechten en verplichtingen uit de Samenwerkingsovereenkomst niet overdragen aan een derde.
- c. Vanuit Enpuls wordt één contactpersoon benoemd, die functioneert als aanspreekpunt voor de samenwerking. Waar nodig legt hij of zij verbindingen, brengt knelpunten in beeld en brengt Partijen bij elkaar om deze op te lossen. Daarnaast heeft hij of zij een specifieke rol bij het opstellen van de Roadmap 2035.
- d. Zoveel als mogelijk wordt gebruik gemaakt van de huidige overlegstructuren, waar nodig aangevuld met één of meerdere van de andere Partijen.
- e. Elk half jaar zal een overleg georganiseerd worden met alle Partijen gezamenlijk om te bespreken hoe de samenwerking verloopt, of het daadwerkelijk tot meer resultaten leidt en wat eventuele knelpunten zijn.

KOSTEN

- a. Alle kosten die een partij maakt ter uitvoering van haar verplichtingen voortvloeiend uit de Samenwerkingsovereenkomst komen voor rekening en risico van die partij tenzij de betreffende Partijen schriftelijk hiervan afwijkende (cofinancierings) afspraken maken. Voor zover de Samenwerkingsovereenkomst niet in een kostenverdeling voor bepaalde (aanvullende) activiteiten voorziet, kunnen Partijen hierover nadere, schriftelijke afspraken maken.
- b. Partijen zullen onderzoeken of er gemeentelijke, provinciale, landelijke of Europese subsidies beschikbaar zijn om de kosten, die voortvloeien uit de Samenwerkingsovereenkomst, (gedeeltelijk) te kunnen dekken. De meest gerede partij zal de subsidie aanvragen en de subsidie zal in overeenstemming met de subsidievoorwaarden en volgens schriftelijke afspraak tussen de betrokken Partijen, worden aangewend. De partij die de subsidie heeft aangevraagd, informeert de andere betrokken Partijen periodiek en schriftelijk over de eventuele toekenning van subsidie alsmede over de aanwending van de subsidiegelden.
- c. Alle wijzigingen in en/of aanvullingen op de Samenwerkingsovereenkomst dienen schriftelijk te worden vastgelegd en door de Partijen te worden ondertekend. De nieuwe afspraken maken

vanaf het moment van ondertekening door de Partijen onderdeel uit van de Samenwerkingsovereenkomst.

LOOPTIJD

- a. Deze samenwerking richt zich op het jaar 2018. Omdat verschillende projecten een langere doorlooptijd hebben heeft de Samenwerkingsovereenkomst een looptijd tot augustus 2019. Partijen zullen één keer per half jaar samenkomen om de samenwerking evalueren. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie kunnen Partijen besluiten tot tussentijdse aanpassingen in de Samenwerkingsovereenkomst. In het 2e kwartaal van 2019 zal besloten worden of (gewijzigde) voortzetting van de samenwerking wenselijk is.

VERTROUWELIJKHEID

- a. Partijen zullen vertrouwelijk omgaan met de vertrouwelijke informatie die zij in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst van een andere partij bij deze overeenkomst verkrijgen en deze niet aan derden openbaar maken zonder de voorafgaande toestemming van de verstrekende partij. Deze geheimhoudingsverplichting blijft in stand gedurende 2 jaar na het einde van de Samenwerkingsovereenkomst.
- b. In afwijking van het vorenstaande is het Partijen toegestaan om vertrouwelijke informatie te delen met aan hen gelieerde ondernemingen, aandeelhouders, werknemers, potentiële financiers, mede-investeerders en adviseurs maar alleen voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de Samenwerkingsovereenkomst en onder de voorwaarde dat aan de ontvanger van de vertrouwelijke informatie ten minste een vergelijkbare geheimhoudingsplicht wordt opgelegd.

OVERIGE ARTIKELEN

- a. Partijen staan open voor nieuwe toekomstige ontwikkelingen op gebied van de energietransitie; waar nodig vindt overleg en afstemming plaats over mogelijke kansen of consequenties voor Paddepoel Noord.
- b. Waar nodig en nuttig zullen Partijen gezamenlijk lobbyen richting andere overheden voor het verkrijgen van experimenteerruimte, het wegnemen van belemmerende regelgeving en het verkrijgen van subsidies
- c. Waar nodig en nuttig zullen Partijen samen communiceren over de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst en de daaruit voortvloeiende initiatieven
- d. Het staat alle Partijen vrij om ook aan andere, soortgelijke projecten en samenwerkingsverbanden deel te nemen. Er is geen sprake van exclusiviteit.
- e. Indien één van de Partijen met opzet of door grove schuld tekortschiet in de nakoming van zijn verplichtingen uit de Samenwerkingsovereenkomst zijn de andere Partijen gerechtigd, na ingebrekestelling, de Samenwerkingsovereenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen en uitsluitend hun directe schade te verhalen op de tekortkomende partij.
- f. Partijen kunnen elkaar geen garantie geven omtrent de juistheid of bruikbaarheid van de in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst verstrekte informatie of gegenereerde resultaten. Het gebruik van deze informatie en/of resultaten geschiedt voor eigen risico van de partij die er gebruik van maakt en deze partij vrijwaart de overige Partijen van aanspraken die mogelijk hieruit kunnen ontstaan.
- g. Geen van de Partijen zal jegens een van de andere Partijen aansprakelijk zijn voor enige vorm van indirecte schade of gevolgschade dan wel gederfde winst.
- h. Geen van de Partijen is aansprakelijk voor het handelen of nalaten van een van de andere Partijen in verband met de uitvoering van de Samenwerkingsovereenkomst.
- i. Partijen zijn zich ervan bewust en stemmen ermee in dat voor Gasunie geldt dat zij uitsluitend uitvoering kan geven aan de Samenwerkingsovereenkomst voor zover dit is toegestaan op grond van de Gaswet en de toekomstige wijzigingen daarin, zulks ter beoordeling van Gasunie. Mocht Gasunie na het sluiten van de Samenwerkingsovereenkomst de mening toegedaan zijn dat de Gaswet verdere deelname aan de Samenwerkingsovereenkomst in de weg staat, dan is zij gerechtigd de Samenwerkingsovereenkomst eenzijdig, met onmiddellijke ingang te beëindigen, zonder gehoudenheid tot vergoeding van enige schade aan de andere Partijen maar wel onder nakoming van reeds door haar aangegane verplichtingen.

ONDERTEKENING

Met de ondertekening verklaren Partijen dat:

- a) Zij de genoemde overwegingen onderschrijven.
- b) Zij zich conformeren aan de gemaakte afspraken.
- c) Zij zich daarmee gezamenlijk inspannen om de genoemde speerpunten te realiseren.

Aldus overeengekomen en in tienvoud ondertekend.

Gemeente Groningen:

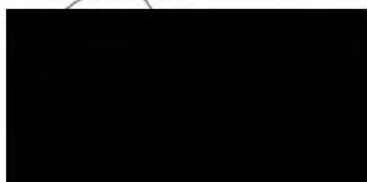

De heer M.T. Gijbels, wethouder

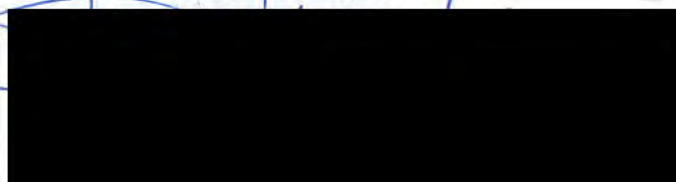
Gasunie:

Enexis BV:

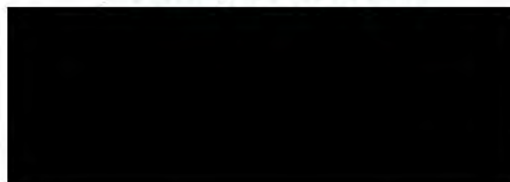
WarmteStad Groningen:

Enpuls B.V.

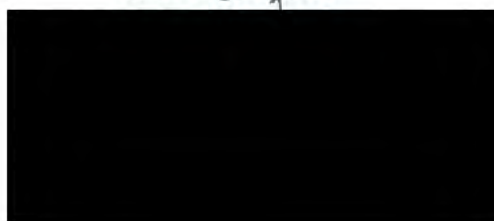
Groningen Woont SLIM

Paddepoel Energiek:

Grunneger Power

Provincie Groningen:

Mevrouw N. Homan, gedeputeerde